

Rikshospitalets historie

I en tid med mye diskusjoner rundt sykehussammenslåing kan vi ta en titt på Rikshospitalets lange historie (Tidsskr Nor Lægeforen 1926; 46: 963–82). Daværende direktør Christian Magnus Sinding-Larsen (1866–1930) skrev i 1926 om Rikshospitalets første hundre år. I første del presenterer han hvordan sykehuset kom til i et land med 900 000 innbyggere og «ca. 160 læger, civile og militære» og hvordan sykehuset fra 1826 til 1853 var spredt på ulike funksjoner før det endelig var «ferdig utbygd» i 1854 i Akersgaten – og man igjen begynte å diskutere ombygging.

Rikshospitalets første hundrede aar.

(16de oktober 1826 til 16de oktober 1926.)

Av dr.med. Sinding-Larsen, Rikshospitalets direktør.

1. Rikshospitalet 1826–1883.

Dermed var det gamle Rikshospitalets utbygning endelig færdig (1854, red). (...) Fraregnet Sabrogaardens plasser for tyfusyke, men iberegnet «Borgen» (plasser for menn med veneriske sykdommer, red), hadde Rikshospitalet med Fødselsstiftelsen og Barnehospitalet altsaa tilsammen 289 plasser (108 medicinske, 65 kirurgiske, 79 hudsyke, 22 barselkvinder og 15 barn). (...)

(...) I 1859 erklærte budgetkomiteen hele det gamle anlæg «i høieste Grad mangelfuldt» (...) Stortingets hensigt var at der paa den nye tomt skulde bygges en Mønsteranstalt, saavel i økonomisk som i hygienisk og medicinsk henseende. Dermed begyndte for alvor arbeidet for at faa reist et helt nyt og landet værdig Rikshospital. Det tok 23 – tre og tyve – aar før maalet blev naadd, eller rettere ikke naadd! (...)

Tiden var saare uheldig for dette arbeide. Man visste jo ikke, at man stod på tærskelen til en helt ny epoke, som i

denne forbindelse kan karakteriseres med ett ord: Antisep-tikken. (...) De utmerkede mænd, som fra slutten av 60 aarene strævet med planerne for vort nye Rikshospital, arbeidet ut fra sin tids forestillinger (...) Det man altsaa med alle midler midler maatte skaffe var ubedærvet luft. (...) Derfor maatte et mønstersykehus ligge i et sundt terræng, de syke maatte ha stor luftkubus pr. seng, sykebygningerne maatte ikke være for store. Baade i og mellem bygningerne gjaldt det at faa mest mulig luft. De maatte ligge vel atskilt fra hindanden indbyrdes. (...) Idealet vilde være, at hver syk hadde sit sykehus. Hvorledes den av de nævnte hensyn nød-vendige spredning av sykebygningerne hensigtsmæssig skulde la sig realisere uten for sterkt at skade økonomiens og undervisningens krav, det var problemet, og planerne blev i aarevis atter og atter omarbeidet.

